

Frihedsbrevet
Sæt forskningen fri
14. juni 2022

Opsummering:

På baggrund af en stigende bekymring for forskningsfriheden i Danmark, beder vi regeringen og folketinget om at nedsætte en *forskningsfrihedskommission* med mandat til at undersøge forskningens vilkår i Danmark. En sådan kommission er nødvendig nu for at sikre, at forskningen fortsat kan bidrage til samfundets udvikling, og bør som minimum undersøge vilkårene for:

- Friheden *til* at vælge egne forskningsinteresser, herunder frihed til valg af tematik, spørgsmål, teori, metode og til deling og offentliggørelse af resultater
- Friheden *fra* ekstern indgriben, inkl. direkte politisk eller erhvervsmæssig indblanding i forskningsområder og evidensbaserede indspark i den frie akademiske debat
- Friheden *fra* at frygte for fremtidige muligheder i universitetsverdenen og for sin ansættelse i forbindelse med valg af forskningsområde eller kritik af magthavere internt og eksternt

Vi ser samtidig tre områder og behov, der er afgørende for kommissionen at tage fat på:

1) En evaluering og revision af Universitetsloven fra 2003, med fokus på rammevilkår og ledelsesstruktur til sikring af en mindre topstyret ledelsesform; mere akademisk frihed; og et brud med en tavshedskultur, der risikere at spænde ben for nytænkning og kreativitet.

2) Flere basismidler til fri forskning og flere fastansættelser, for at skabe rammerne for dyb kreativitet, idéudvikling og tankeudfoldelse. Tilførsel af eksterne midler er nødvendigt, men har også medført en række problemer: voldsom vækst i korttidsansættelser, begrænsning af forskernes muligheder for at stille egne forskningsspørgsmål, risiko for forskning drevet af kortsigtede politiske og erhvervsmæssige interesser, binding af basismidler til medfinansiering af eksternt finansierede projekter, samt tidsforbrug til hjemtagning af eksterne midler.

3) Et generelt eftersyn af incitamentsstrukturer, meriteringsmål, og finansieringen af forskningen, herunder vægtningen af antallet af publikationer og citationer over kvaliteten i disse, risikoen for nedprioritering af high-risk/high-gain forskning til fordel for ”sikre” forskningsspor, og koncentrationen af forskningsmidlerne hos få forskere med store centre, hvilket risikerer at svække mangfoldighed.

Vi uddyber disse pointer i nedenstående brev, som er underskrevet af 2.252 forskere på tværs af landets universiteter og forskningsinstitutioner.